

Økonomisk analyse: Jobfremgangen har bredt sig til hele landet

November 2017

2017

FINANSMINISTERIET

Økonomisk analyse: Jobfremgangen har bredt sig til hele landet

November 2017

2017

Økonomisk analyse:
Jobfremgangen har bredt sig til hele landet
November 2017

I tabeller kan afrunding medføre,
at tallene ikke summer til totalen.

Denne publikation er udarbejdet af
Finansministeriet
Center for konjunktur og økonomisk politik
Christiansborg Slotsplads 1
1218 København K
Telefon 33 92 33 33

Elektronisk publikation:
ISBN: 978-87-93531-26-0

Publikationen kan hentes på
Finansministeriets hjemmeside
fm.dk

Jobfremgangen har bredt sig til hele landet

Fremgangen i beskæftigelsen har nu fået bredt fodfæste i hele landet. Det seneste år har der været tydelig fremgang i beskæftigelsen i alle landets kommuner på nær enkelte ø-kommuner.

Analysen viser udviklingen i lønmodtagerbeskæftigelsen i de enkelte danske kommuner og når kommunerne inddeltes i fem typer med udgangspunkt i Erhvervsstyrelsens gruppering: Storkøbenhavn og øvrige bykommuner samt land-, mellem- og yderkommuner. Når man ser på antallet af beskæftigede, ledigheden og beskæftigelsesfrekvensen for personer i den erhvervsaktive alder viser analysen, at:

- Efter et opsving, som i starten primært gjaldt bykommunerne, er jobfremgangen blevet mere bredt funderet siden midten af 2015. Det seneste år – fra 2. kvartal 2016 til 2. kvartal 2017 – er beskæftigelsen steget i alle landets kommuner på nær enkelte ø-kommuner.
 - Ledigheden er faldet i hele landet og er nu lav de fleste steder. Faktisk oplever yderkommunerne under ét på nuværende tidspunkt den laveste ledighed blandt de fem kommunetyper.
 - Beskæftigelsesfrekvensen er højest i de såkaldte mellemkommuner, som hverken er deciderede by- eller landkommuner. Beskæftigelsesfrekvensen er lavest i yderkommuner, men den har udviklet sig parallelt med andre kommunetyper både under og efter den økonomiske krise.
 - Når beskæftigelsen siden 2013 steg først i bykommunerne skal det bl.a. ses i sammenhæng med, at der er blevet flere i den erhvervsaktive alder i disse kommuner, men færre i land- og yderkommunerne.
 - Forskellene i beskæftigelsesudviklingen er således tæt knyttet til den demografiske udvikling, hvor der har været en tilflytning mod byerne og samtidig en fraflytning fra yderkommunerne.
-

Det danske arbejdsmarked viser igen fremgang efter et betydeligt fald i beskæftigelsen i årene efter finanskrisen. Siden 2. kvartal 2013 er beskæftigelsen steget med ca. 131.000 lønmodtagere i alderen 18-64 år¹. Udviklingen har dog ikke været lige fordelt på tværs af landet. Beskæftigelsen er i denne analyse opdelt på lønmodtagernes bopælskommune. Samtidig er de 98 danske kommuner inddelt i

¹ I Danmarks Statistikks opgørelse stiger lønmodtagerbeskæftigelsen med 149.500 lønmodtagere fra 2013K2-2017K2. Det skyldes, at Danmarks Statistik medtager *alle* personer med et lønmodtagerjob i en dansk virksomhed, inkl. personer der har bopæl i udlandet. Herved afviger Danmarks Statistikks opgørelse fra opgørelsen i denne analyse.

fem hovedgrupper. Grupperingen afspejler kommunernes karakteristika, herunder befolkning, landområdets størrelse, arbejdspladser, mv., *jf. boks 1*.

Fremgangen kom i starten især bykommunerne til gode, mens udviklingen i land- og yderkommunerne var mere træg. Men siden 2. kvartal 2015 har fremgangen bredt sig til land- og yderkommunerne, *jf. tabel 1*. Det seneste år (siden 2. kvartal 2016) er fremgangen i land- og yderkommunerne taget yderligere til.

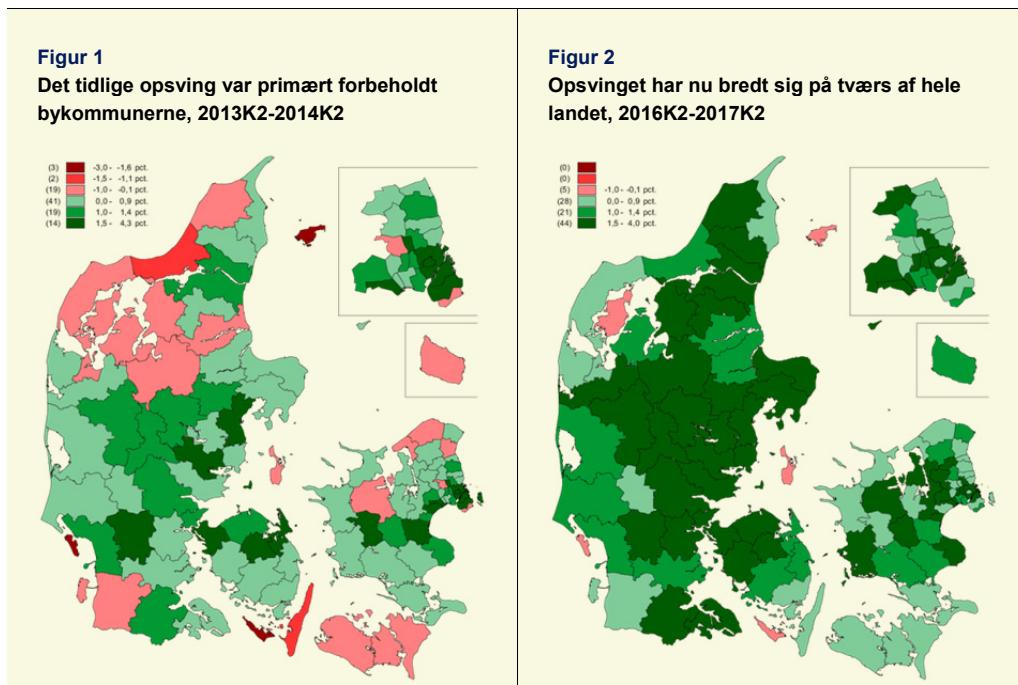
Tabel 1
Udviklingen i lønmodtagerbeskæftigelsen fordelt på kommuner, 2013-2017 (2. kvartal til 2. kvartal)

Pct.	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Storkøbenhavn	1,7	2,4	2,4	1,9
Bykommuner (resten)	1,2	1,4	1,9	1,9
Mellemkommuner	1,0	1,3	1,6	1,9
Landkommuner	0,4	0,5	0,9	1,4
Yderkommuner	-0,1	-0,4	0,6	0,9
Samlet	1,0	1,2	1,6	1,7

Anm.: Den procentvise ændring i beskæftigelsen opgjort på baggrund af bopælksommune for personer i alderen 18-64 år. Kommunegrupperne er opdelt med udgangspunkt i Erhvervsstyrelsens gruppering, *jf. boks 1*.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Figur 1 illustrerer, hvordan beskæftigelsesstigningen fra begyndelsen af 2013 primært fandt sted i bykommunerne det første år, mens opsvinget i land- og yderkommunerne var svagt eller fraværende. Det seneste år har der været fremgang i beskæftigelsen i alle kommuner på nær enkelte ø-kommuner, *jf. figur 2*. Dette skal dog ses i lyset af, at ø-kommunerne er små og relativt tyndt befolket, og beskæftigelsesfaldet er i ingen af tilfældene over 20 personer. Set over de sidste to år er beskæftigelsen steget i de fem kommuner, *jf. bilag 2*.

Anm.: Figurene viser den procentvise ændring i beskæftigelsen opgjort på baggrund af bopælskommune for personer i alderen 18-64 år.

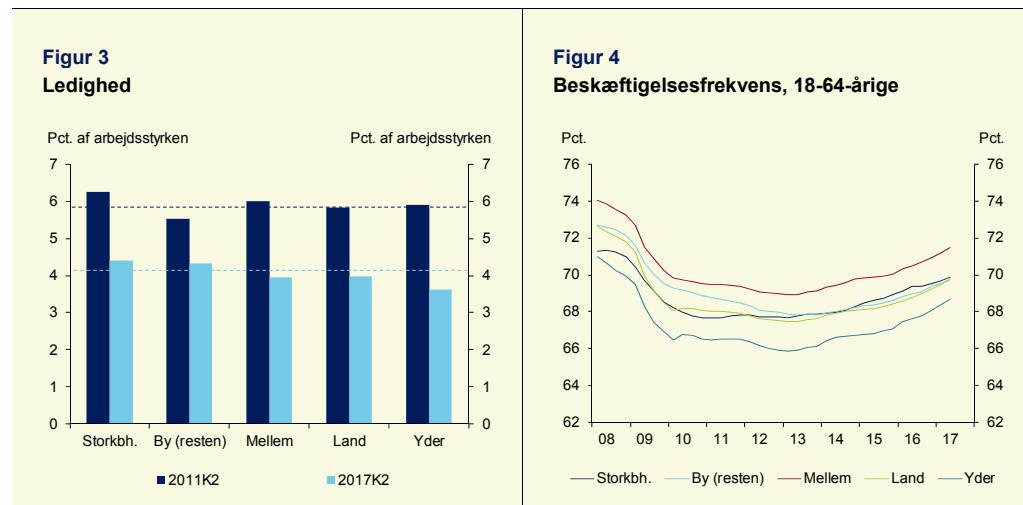
Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Udviklingen i beskæftigelsen kan ikke ses uafhængigt af den demografiske udvikling, herunder til- og fraflytninger mellem kommunerne. Den langsomme beskæftigelsesudvikling henover perioden i land- og yderkommunerne skal således ses i sammenhæng med en langsigtet tendens, hvor befolkningen her er aftaget, mens befolkningen i byerne er steget blandt andet som følge af en øget tilflytning.

Der kan være både udbuds- og efterspørgselsfaktorer bag denne udvikling. På den ene side kan faldet i renter mv. efter 2008 have gjort det mere overkommeligt for flere at flytte til de større byer, mens faldet i boligpriserne fra toppen i 2008 kan have haft indlåsningseffekter på dem, der allerede boede i byerne. Samtidig kan den kraftige stigning i søgningen til videregående uddannelser og antallet af nyuddannede have øget udbuddet af kvalificeret arbejdskraft i mange af byerne. På den anden side kan jobfremgangen i byerne i sig selv have trukket flere fra land til by. Det er ikke fordi ledigheden har været lavere i bykommunerne end i de andre kommunetyper, og beskæftigelsesfrekvensen har også udviklet sig parallelt for de forskellige kommuner, *jf. figur 3 og 4*. Men det kan alligevel ikke udelukkes, at flere er flyttet efter jobmuligheder i bykommunerne – og at det har været medvirkende til, at ledigheden og beskæftigelsesfrekvensen ikke udviklede sig dårligere uden for byerne end i byerne.

På nuværende tidspunkt (2. kvartal 2017) er ledigheden i land- og yderkommunerne lavere end i bykommunerne. Desuden har beskæftigelsesfrekvenserne på tværs af kommunetyperne som nævnt udviklet sig ens siden tilbageslaget i 2008.

Timingen i opsvinget i beskæftigelsesfrekvensen starter for alle grupperne i løbet af 2013, hvorfra udviklingen forløber parallelt mellem kommunegrupperne. Vurderet ud fra ledighed og beskæftigelsesfrekvens har jobmulighederne således udviklet sig relativt ens på tværs af landet.

Anm.: De stipede linjer i figur 3 angiver gennemsnittet for alle kommuner i hhv. 2011K2 og 2017K2.

Tallene i figur 4 er sæsonkorrigteret ved egen sæsonkorrektion.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Boks 1

Databeskrivelse og opdeling af kommunerne

Denne analyses datagrundlag udgøres primært af Danmarks Statistikks register over *Beskæftigelse for lønmodtagere (BFL)*. BFL-statistikken omfatter personer med et lønmodtagerjob i en dansk virksomhed, og er dannet på baggrund af indberettede lønoplysninger til SKAT fra arbejdsgiverne (elndkomst). Statistikken indeholder dermed ikke selvstændige. BFL opgøres på kvartalsbasis fra og med 1. kvartal 2008 og er tilgængeligt t.o.m. 2. kvartal 2017 (tal for 2. kvartal 2017 er foreløbige). Lønmodtagerdatasættet er aggereret på brancheniveau *uden* oplysninger om arbejdsstedets placering, hvilket gør det muligt at få adgang til så aktuelle data¹⁾. Dette skyldes, at datasættet ellers vil få karakter af virksomhedsdata, hvilket medfører visse restriktioner for hvornår og hvordan data må udleveres.

Beskæftigelsen er opgjort ud fra personernes lønmodtagergrad, dvs. hvor stor en andel af personerne er beskæftiget i hver måned. Lønmodtagergraden kan ikke overstige 1, og personer med flere jobs på samme tidspunkt vil herved kun tælle én gang i opgørelsen. I de foreløbige tal opregnes lønmodtagergraden for visse brancher for at give et retvisende billede af beskæftigelsen.

Der kan være sæsonudsving i beskæftigelsen fra kvartal til kvartal, og for at tage højde for dette sammenlignes beskæftigelsen med samme kvartal på tværs af år. Da senest tilgængelige tal er fra 2. kvartal 2017, sammenlignes udviklingen i de resterende år med beskæftigelsen i 2. kvartal. Flere steder i analysen er der foretaget egen sæsonkorrektion.

De 98 danske kommuner er inddelt i by-, land-, mellem- og yderkommuner på baggrund af en række vægtede faktorer, herunder befolkning, landområdets størrelse, arbejdspladser og uddannelsesniveau, jf. *Erhvervsstyrelsen "Landdistriktskommuner – indikatorer for landdistrikt"*. Bykommunerne er yderligere opdelt i kommuner indenfor Storkøbenhavn og resterende bykommuner. Se boks 3 for en inddeling af kommunerne.

Beskæftigede lønmodtagere i bykommunerne udgør ca. halvdelen af den samlede lønmodtagerbeskæftigelse, mens 15,6 pct. af de beskæftigede er bosat i mellemkommunerne i 2. kvartal 2017, jf. tabel 1. 25,6 og 7,6 pct. af de beskæftigede er bosat i hhv. land- og yderkommunerne

Tabel B1
Baggrundskarakteristika for kommunerne, 2017K2

	Storkbh.	By (resten)	Mellem	Land	Yder	Samlet
Antal kommuner	17	18	17	30	16	98
18-64-årige, 1.000 personer						
Antal lønmodtagere	615	640	383	627	187	2.452
Antal i kommunen	874	913	535	896	272	3.489
Andel af beskæftigelsen, pct.	25,1	26,1	15,6	25,6	7,6	100
Gns. beskæftigelsesfrekvens, pct.	70,3	70,0	71,7	70,0	69,0	70,3
Bruttoledige i pct. af arbejdsstyrken	4,4	4,3	3,9	4,0	3,6	4,1
Befolkning, 1.000 personer						
Antal i alt i kommunerne	1.341	1.483	907	1.550	480	5.761

Anm.: Befolkningen er opgjort ultimo kvartalet.

1) Analysen anvender datasættet BFLBRTI.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

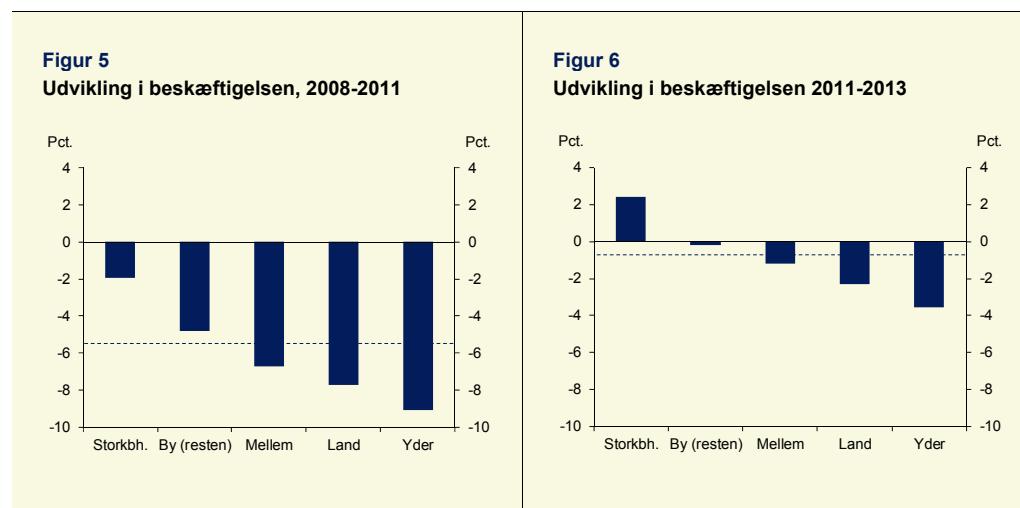
Beskæftigelsesudviklingen på tværs af Danmark i perioden 2008-2017

Perioden mellem 2008 og 2017 er i nedenstående afsnit opdelt i fire delperioder

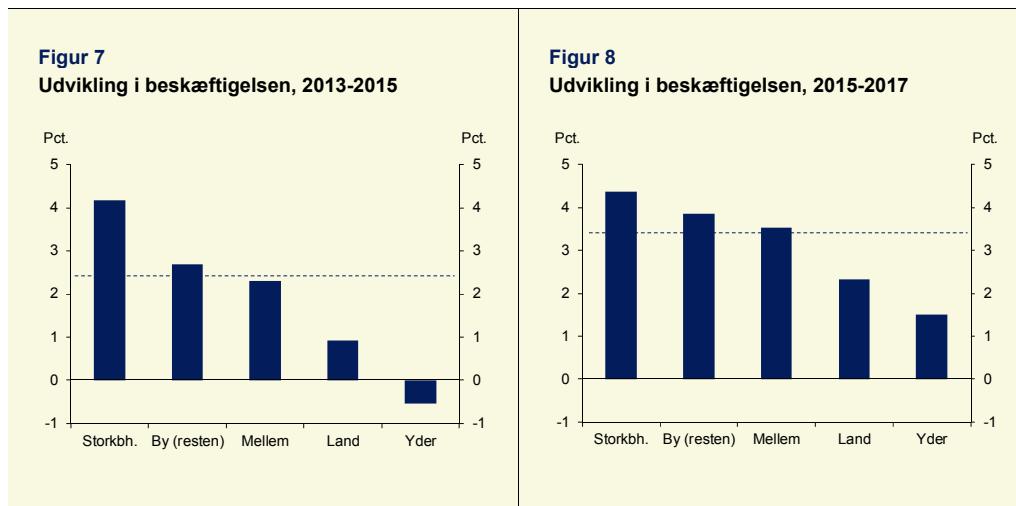
1. Tilbageslaget i kølvandet på finanskrisen: 2008K2-2011K2
2. Lavkonjunktur forlænget af statsgældskrisen i EU-lande: 2011K2-2013K2
3. Opsvinget på arbejdsmarkedet starter: 2013K2-2015K2
4. Opsvinget fortsætter: 2015K2-2017K2

Tilbageslaget i økonomien efter finanskrisen i 2008 ramte bredt, og beskæftigel-sen faldt i alle kommunegrupper, *jf. figur 5*. Det var særligt mellem-, land- og yderkommunerne, der oplevede en kraftig tilbagegang i beskæftigelsen, hvor-imod Storkøbenhavn kun oplevede et begrænset fald. Beskæftigelsen i Storkø-benhavn steg allerede fra 2011 til 2013, *jf. figur 6*. Siden 2013 har mellemkommu-nerne oplevet en beskæftigelsesfremgang omrent på linje med Storkøbenhavn og de resterende bykommuner, hvorimod udviklingen i land- og yderkommu-nerne har været mere træg, *jf. figur 7*.

Først fra 2015 har yderkommunerne oplevet en fremgang i beskæftigelsen², *jf. figur 8*. Både for land- og yderkommunerne er fremgangen i beskæftigelsen taget til i det seneste år, *jf. tabel 1 ovenfor*.

² I de senere år er der blevet flere deltidsbeskæftigede. Dette kan bl.a. afspejle at flere studerende samt personer i kanten af arbejdsmarkedet er kommet i beskæftigelse. Opgjort i fuldtidspersoner kan stigningen i beskæftigelsen derfor være lavere end stigningen opgjort i hoveder.

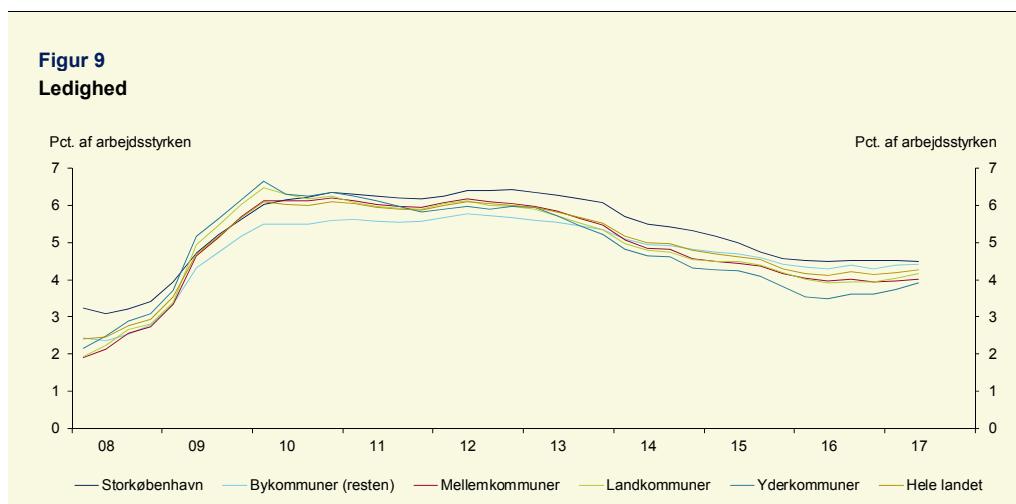

Anm.: Figurerne er dannet på baggrund af tal fra 2. kvartal til 2. kvartal for lønmodtagere mellem 18-64 år. De stiplede linjer angiver den gennemsnitlige stigning i beskæftigelsen på landsplan.
Beskæftigelse er opgjort efter personernes bopålskommune, og er opdelt efter Erhvervsstyrelsens gruppering, *jf. boks 1*.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Beskæftigelsesudviklingen er som nævnt opdelt efter lønmodtagernes *bopålskommune*. Danmarks Statistik har endnu ikke offentliggjort statistik for lønmodtagerbeskæftigelsen fordelt efter *arbejdsstedets kommune* frem til 2. kvartal 2017. Det kan således ikke udelukkes, at en del af beskæftigelsesfremgangen i nogle af kommunetyperne i nogen grad afspejler øget pendling mellem kommunerne.

Ledigheden steg på tværs af landet mellem 2008-2010 som følge af den økonometiske krise, og er efter en stabil periode faldet på tværs af alle kommunegrupper, *jf. figur 6*. I modsætning til udviklingen i beskæftigelsen har ledigheden således været påvirket relativt ens på tværs af kommunerne. Siden 4. kvartal 2013 har ledigheden været lavest for yderkommunerne.

Anm.: Tallene er sæsonkorrigerede ved egen sæsonkorrektion.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Demografiske bevægelser har haft betydning for beskæftigelsesudviklingen

Forskellen i fremgangen i beskæftigelsen på tværs af kommunerne over perioden 2018-2017 skal i høj grad ses i sammenhæng med den demografiske udvikling på tværs af kommunerne, herunder til- og fraflytninger.

Den demografiske udvikling for de 18-64-årige i 2008-2017 har været karakteriseret ved en betydelig befolkningstilvækst i bykommunerne samtidig med et fald i land- og yderkommunerne, *jf. figur 10*. Det har isoleret set øget beskæftigelsen i byerne og trukket ned i beskæftigelsen i udkantskommunerne.

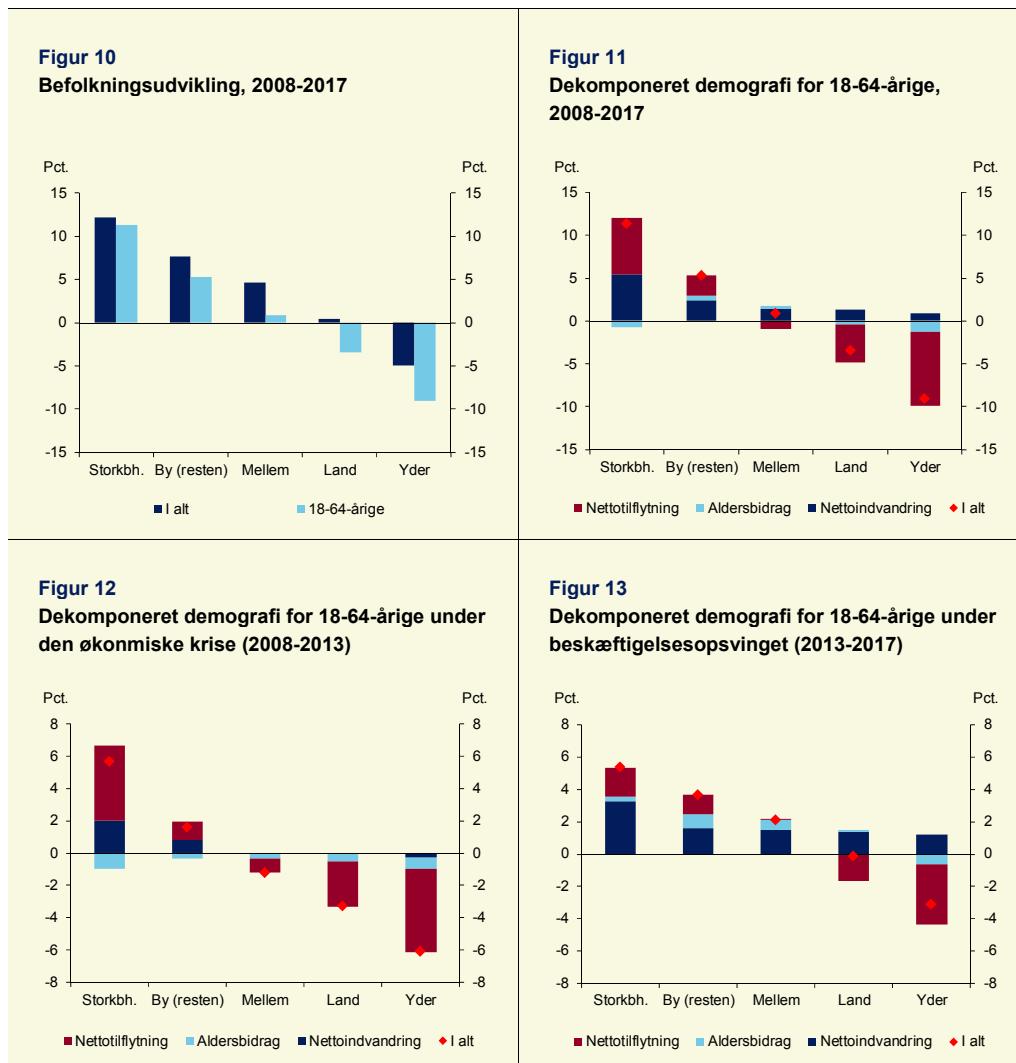
Udviklingen i demografien kan dekomponeres i et bidrag fra *nettotoflytning* af 18-64-årige til kommunerne, et *aldersbidrag* dvs. antallet af personer, der fylder 18 år fratrukket antallet af personer, der fylder 65 år, og et bidrag fra *nettoindvandring*, *jf. boks 3*.

Der tegner sig et billede af, at en stor del af de kommunale forskelle i den demografiske udvikling i perioden 2008-2017 udgøres af *tilflytning* imod kommunerne i Storkøbenhavn og fraflytning fra land- og yderkommunerne, *jf. figur 11*. Tilflytningen dækker især over unge, der søger mod byerne for at tage sig en uddannelse, *jf. Økonomi- og Indenrigsministeriet, Økonomisk Analyse nr. 25 "Befolkningsudviklingen i forskellige landsdele"*.

Konjunktursituationen og udviklingen i boligpriserne kan desuden have betydning for flyttemønstrene på tværs af landet og dermed befolkningsudviklingen i de enkelte kommuner, *jf. også Økonomi- og Indenrigsministeriet, Økonomisk Analyse nr. 26 "Flytninger i Danmark"*.

Nettotilflytningen til kommunerne i Storkøbenhavn var størst mellem 2008 og 2013, men er aftaget i 2013-2017, *jf. figur 12 og 13*. Det dækker blandt andet over, at det i den første periode blev billigere at bosætte sig indenfor Storkøbenhavn samtidig med, at nogle boligejere havde svært ved at sælge deres boliger pga. negativ friværdi. I 2013-2017 er boligpriserne steget i Storkøbenhavn, og der er heller ikke i samme omfang indlåsingseffekter for de personer, der allerede bor der.

Mellem 2008-2017 er der i både Storkøbenhavn og yderkommunerne et negativt *aldersbidrag*, dvs. flere personer, der fylder 65 år end personer der fylder 18 år. Dette er udtryk for et strukturelt forhold, nemlig at de ældre årgange, som forlader aldersgruppen, er større end de yngre årgange, som træder ind i gruppen. Fra 2013 og frem har alle kommunegrupper på nær yderkommunerne dog haft et lille positivt aldersbidrag, da størrelsen af de årgange, som træder ud af aldersgruppen 18-64, aftager i denne periode.

Anm.: Figurerne er dannet på baggrund af tal fra 2. kvartal til 2. kvartal. Befolningen er opgjort ultimo kvartalet. De tre bidrag til demografien i figur 8-10 er konstrueret, så de ikke er overlappende. Hvis en person både flytter mellem kommuner og fylder 18 år mellem de samme to år, vil denne person indgå som flyttet.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Nettoindvandringen svinger fra år til år og afhænger af både danske og internationale forhold. Bidraget i 2013-2017 trækkes op af de seneste års jobfremgang, men skal uddover indvandring til beskæftigelse også ses i lyset af flygtningetilstrømmingen i navnlig 2015, *jf. figur 13*. Indvandringen til Storkøbenhavn er højest på tvers af kommunerne, og udgøres primært af arbejdstagere samt studerende fra vestlige og ikke-vestlige lande, *jf. Økonomi- og Indenrigsministeriet, Økonomisk Analyse nr. 25 "Befolkningsudviklingen i forskellige landsdele"*.

Boks 3**Opdeling af demografisk ændring for kommunegrupper**

Den demografiske udvikling for de 18-64-årige i kommunegrupperne henover en given periode kan opdeles i tre undergrupper:

- **Nettotilflytning:** Hvis en person i slutperioden har bopælskommune i en anden kommunegruppe end i startperioden defineres denne person som flyttet.
- **Aldersbidrag:** Denne gruppe udgøres af 17-årige, der fylder 18 år og herved indtræder i befolkningsgruppen "18-64-årige", fratrukket personer, der fylder 65 år og udtræder af gruppen.
- **Nettoindvandring:** Hvis en person befinner sig i befolkningen i startåret men ikke i slutåret, defineres denne person som *udvandret*. Der skelnes ved denne definition ikke mellem udvandrede og døde. Ligeledes bliver en person, som ikke befinder sig i befolkningen i startåret, men derimod i slutåret, defineret som *indvandret*.

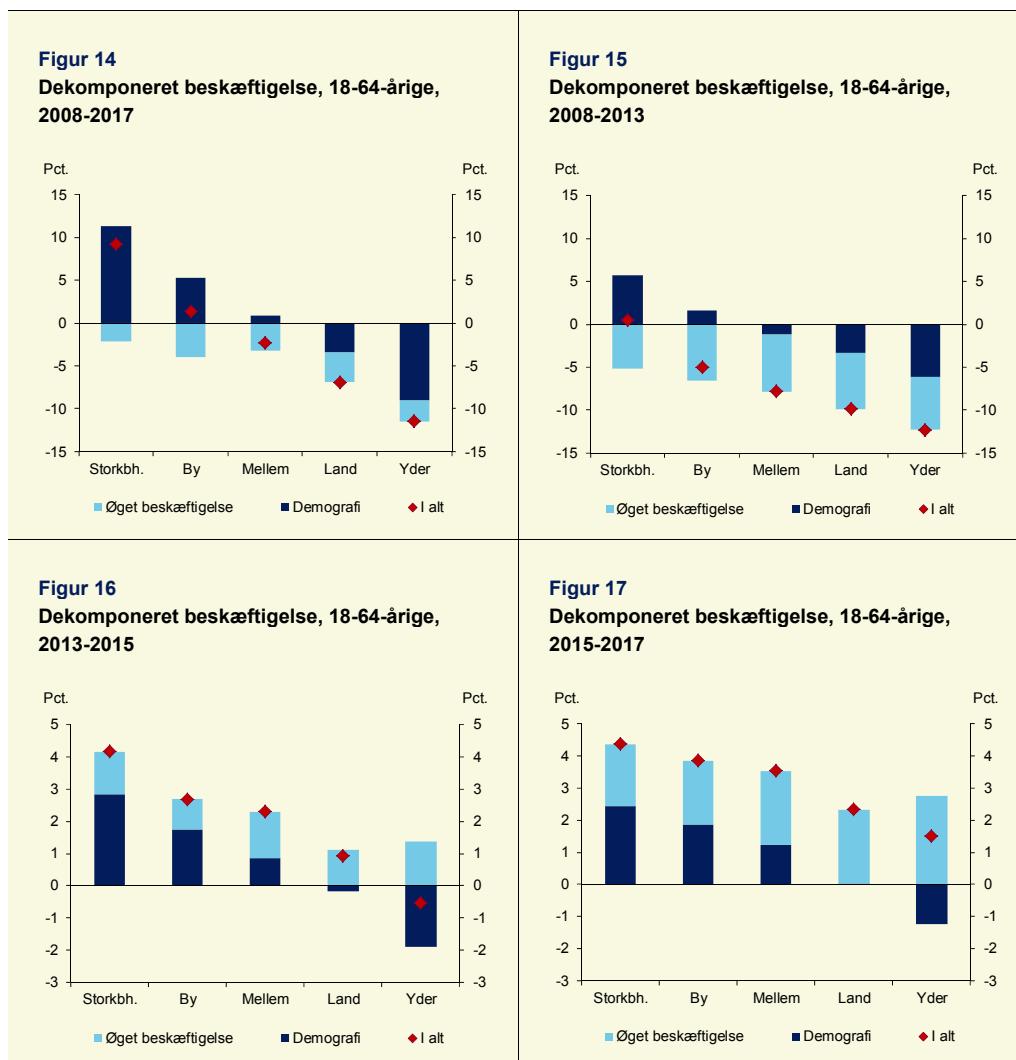
Hvis en person er i befolkningen i begge år, undersøges det om personen er flyttet fra den initiale kommunegruppe eller om personen er trådt ind eller ud af befolkningsgruppen 18-64-årige.

De tre grupper er defineret således, at ind- og udvandring samt flytning er "stærkere" end alderseffekten. Hvis fx en person er 17 år i startåret og bor i hovedstaden, hvorefter personen året efter flytter til en landkommune, da vil personen både være flyttet og indtrådt i befolkningsgruppen 18-64-årige. Denne person tælles herved som flyttet. De tre grupper er derfor ikke overlappende.

Bidrag fra demografi og beskæftigelsesfrekvens til beskæftigelsesudviklingen

Hvis udviklingen i beskæftigelsen dekomponeres i et bidrag fra beskæftigelsesfrekvensen og et bidrag fra ændringer i den demografiske sammensætning, fremgår det, at det siden 2008 i overvejende grad er demografien, der forklarer forskellene mellem grupperne, mens bidraget fra beskæftigelsesfrekvensen er relativt ens på tværs af kommunerne, *jf. figur 14 og 15*.

Under fremgangen i beskæftigelsen mellem 2013 og 2017 er der et positivt bidrag fra beskæftigelsesfrekvensen i alle kommunegrupper, *jf. figur 16 og 17*. Når beskæftigelsesfremgangen først sent er slået igennem i land- og yderkommunerne afspejler det således, at det demografiske bidrag har trukket ned i første halvdel af opsvinget (2013-2015). I anden halvdel af opsvinget (2015-2017) afspejler fremgangen i beskæftigelsen i land og yderkommunerne, at fremgangen i beskæftigelsesfrekvensen er taget til samtidig med, at det negative bidrag fra demografien er aftaget.

Anm.: Tallene i figurerne er dannet på baggrund af udviklingen i beskæftigelsesfrekvens og demografi mellem 2. kvartal til 2. kvartal. Der er ikke taget højde for ændret befolkningssammensætning (køn, alder, herkomst) i dekomponeringen.

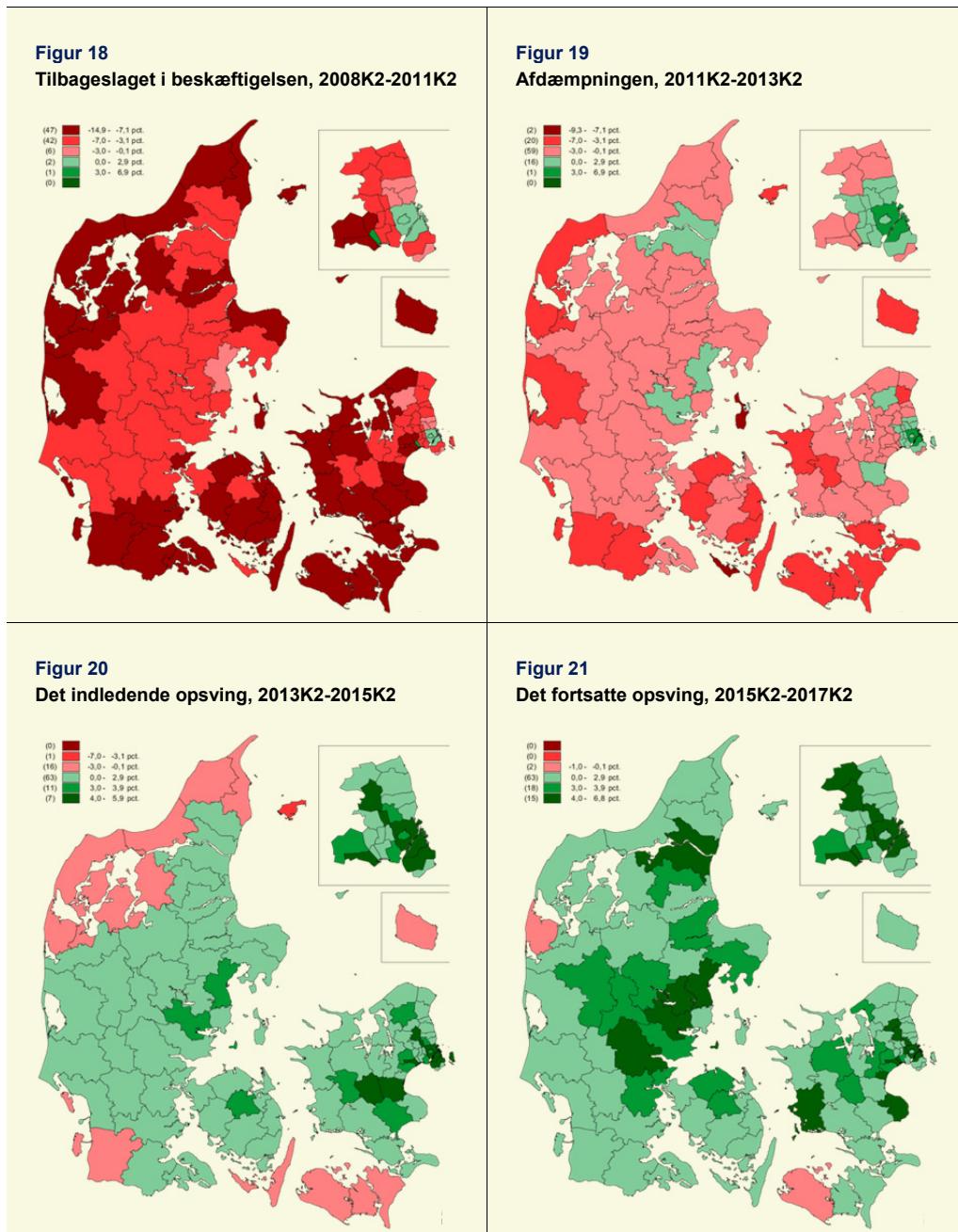
Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Bilag 1. Inddeling af kommuner i analysen

Boks B1			
Inddeling af kommuner			
Bykommuner (35)		Landkommuner (30)	
Hovedstaden		Vordingborg	Vejle
København		Odsherred	Middelfart
Frederiksberg		Kalundborg	Fredericia
Vallensbæk		Guldborgsund	Tårnby
Rødovre		Viborg	Ishøj
Rudersdal		Syddjurs	Halsnæs
Lyngby-Taarbæk		Randers	Stevns
Hvidovre		Ikast-Brande	Sorø
Herlev		Holstebro	Slagelse
Glostrup		Herning	Ringsted
Gladsaxe		Hedensted	Næstved
Gentofte		Vejen	Holbæk
Furesø		Sønderborg	Faxe
Dragør		Svendborg	Silkeborg
Brøndby		Nyborg	Odder
Ballerup		Nordfyns	Horsens
Albertslund		Kerteminde	Favrskov
Greve		Haderslev	
		Fanø	Yderkommuner (16)
Resten		Faaborg-Midtfyn	Ærø
Hørsholm		Esbjerg	Varde
Høje-Taastrup		Billund	Tønder
Hillerød		Assens	Langeland
Helsingør		Aabenraa	Vesthimmerlands
Gribskov		Rebild	Thisted
Frederikssund		Mariagerfjord	Morsø
Fredensborg		Jammerbugt	Læsø
Egedal		Hjørring	Struer
Allerød		Frederikshavn	Skive
Solrød		Brønderslev	Samsø
Roskilde			Ringkøbing-Skjern
Lejre			Norddjurs
Køge			Lemvig
Skanderborg			Lolland
Aarhus			Bornholm
Odense			
Kolding			
Aalborg			

Kilde: Erhvervsstyrelsen "Landdistriktskommuner – indikatorer for landdistrikt".

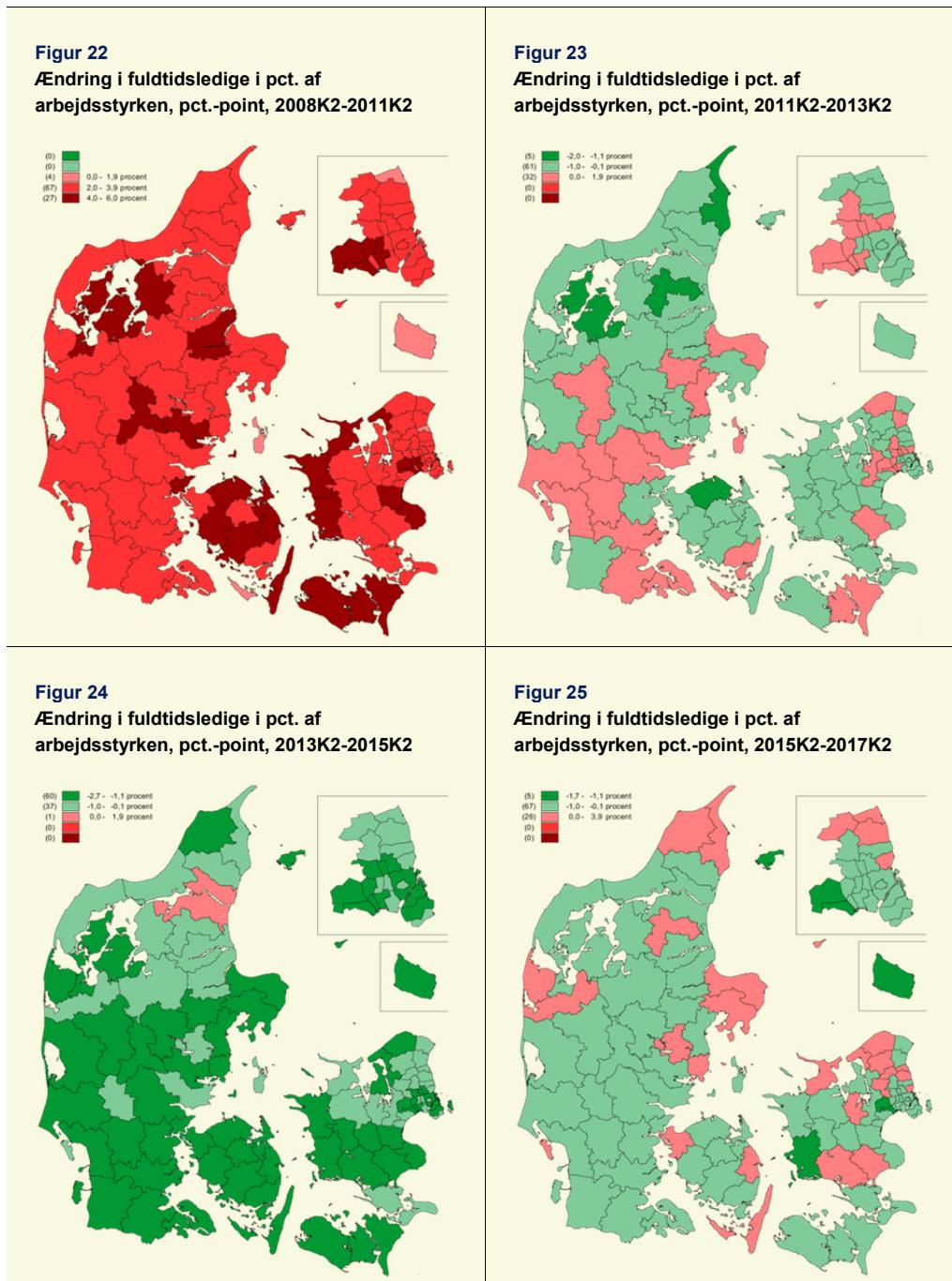
Bilag 2. Beskæftigelsen på landsplan, 2008-2017

Anm.: Figurerne viser den procentvise ændring i beskæftigelsen opgjort på baggrund af bopælskommune for personer i alderen 18-64 år.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Bilag 3. Ledighed på landsplan, 2008-2017

Anm.: Rød angiver en stigning i ledigheden, mens grøn angiver et fald i ledigheden.
Kilde: Danmarks Statistik.

fm.dk